

Even langs bij de Brederodes

De Ruïne van Brederode.

Tekst en foto's: Joop Duijs

Noord-Holland heeft niet alleen prachtige eeuwenoude steden als Hoorn, Enkhuizen, Amsterdam, Medemblik, Alkmaar, Edam en Haarlem, maar ook fraaie villadorpen als Blaricum, Laren, Bloemendaal, Bergen en Santpoort. Daar pakten we de Brederoderoute die start en

eindigt bij station Santpoort-Zuid. Helemaal in stijl want dit jaar wordt het Brederodejaar gevierd in Velsen, Heerhugowaard en Vianen door middel van allerlei culturele festiviteiten. Ze zijn een beetje vergeten, maar vanaf de vroege middeleeuwen speelde de adellijke familie Brederode eeuwenlang een zeer invloedrijke rol in Holland, die is te vergelijken met de latere en huidige macht van de Oranjes. Sinds ongeveer 1300 bestaat ook Santpoort als dorp, maar er werd al 400 jaar v. Chr. in deze omgeving gewoond. Later, in de zestiende eeuw, lieten welgestelden uit Haarlem en Amsterdam hier boerderijen en hofsteden

Statige, oude villa's aan de Wustelaan

bouwen om zo de lawaaaiige en stinkende – van riolen had men immers nog nooit gehoord – stad te ontvluchten. Zo ontstonden fraaie tuinen en parken in Franse barokstijl en later in Engelse

landschapsstijl. Een mooi, groen dorp dus en Santpoort ademt ook nog steeds die voorname chique uit.

De route leidt je langs tal van statige villa's die vooral na de aanleg van de spoorlijn Haarlem-Uitgeest in 1867 zijn gebouwd voor de forensen die hier kwamen wonen.

We beginnen op de Wustelaan waar in de zestiende eeuw meerdere blekerijen waren gevestigd. Die ontstonden door de komst van Vlaamse en Brabantse linnenwevers en –handelaren in Haarlem.

Eens was hier een harddrafbaan, dit standbeeld is ter herinnering.

Een groep uit Den Bosch kwamen echter naar Santpoort omdat het dorp vlak en heuvelachtig terrein had voor de bleekvelden, wind om het linnen te drogen en genoeg schoon, stromend

duinwater. Drie eeuwen later liet vooral mevrouw Olga E.A.E. Wuste-baronesse von Gotsch hier nogal het een en ander bouwen. Zelfs voor politieagent Bakker liet ze aan de Wustelaan 11 een villa neerzetten! Rechts zie je een oud veengebied dat al in de middeleeuwen is ontgonnen tot weidegebied. Toen de blekersindustrie op zijn einde liep, werden op de terreinen de buitenplaatsen Bleek en Hoven, Zorgvrij en Spaarnberg aangelegd, waarvan de toegangspoort nog aanwezig is. Op dat laatste landgoed woonde de barones, wier man J.R. Wuste liberaal gemeenteraadslid in Amsterdam en later ook in Velsen was. Verderop passeert u Gebouw Spaarnberg, de voormalige openbare bewaarschool met onderwijzerswoning, ook al weer gebouwd in opdracht van de barones. In de tuin een linde die in 1913 werd geplant om de honderdjarige onafhankelijkheid na de Franse overheersing te vieren.

Eens lag hier een harddraversbaan, waaraan nog wordt herinnerd met een fraai standbeeld op de rotonde even voorbij de Molenstraat waar we afslaan en de uit 1779 daterende korenmolen 'De Zandhaas' nog steeds in vol bedrijf zien. De Zandhaas is niet alleen te bezichtigen, je kunt er ook producten van de molen kopen. Onderweg nog tal van fraaie, eeuwenoude panden, maar nadat we de winkelstraat en achterliggende buurten hebben verkend, wordt het hoog tijd eens de natuur in te trekken. Dat doen we even voorbij station Santpoort-Noord waar we eerst langs Manege Kennemergaarde komen en even verderop ook landgoed Duin- en Kruidberg passeren. Op het landgoed een fraai kasteelachtig landhuis dat begin vorige eeuw werd gebouwd, in de jaren zestig diende als

vakantieoord voor personeel van de ABN en tegenwoordig in gebruik is als hotel met twee restaurants en als conferentiecentrum.

Een amazone met haar paard onderweg naar Manege Kennemergaarde.

Verderop een restant van de 17^e-eeuwse buitenplaats De Cruijtbergh, waar stadhouder-koning Willem III plannen zou hebben ontwikkeld om naar over te steken naar Engeland om zijn schoonvader Jacobus te verdrijven. Dat lukte en mede als gevolg daarvan worden nog elk jaar de zgn Oranjemarsen in Noord-Ierland gehouden. Dit gebied is echt doordrenkt van vaderlandse geschiedenis, want even verderop bereik je de Ruine van Brederode, het voormalige familieslot van de Brederodes. Het kasteel is gebouwd tussen 1282 en 1292 en werd tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten grotendeels verwoest door de legers van Gijsbrecht van Nijenrode. Nadat het weer was opgebouwd, werd het in 1426 opnieuw verwoest, weer

hersteld en in 1573 nog eens een keer geplunderd en in brand gestoken door de Spanjaarden tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Toen vond men het blijkbaar welletjes, want sindsdien is nog maar weinig aan de ruïne veranderd. De familie stierf na de dood van Wolfert van Brederode in 1679 uit in de mannelijke lijn, waarmee een eind kwam aan eeuwen van wapengekletter, intriges, rijkdom, macht, ontvoerde jonkvrouwen en ontelbare bastaardkinderen. Het kasteel verviel aan de staat die het rond 1860 liet restaureren. De muren die je ziet, zijn dus niet ouder dan 150 jaar.

Kasteel Brederode, in de middeleeuwen een machtig bolwerk.

Via de Duinsweg of Duivelslaan komen we terug bij station Santpoort-Zuid dat in 1898 werd geopend. Eens was hier vanaf het station een speciale aftakking voor de voormalige psychiatrische inrichting Meerenberg even verderop, terwijl in het voormalige stationsgebouw nu een restaurant is gevestigd. Prima locatie om nog even na te genieten.

U kunt de nummers van het wandelnetwerk Noord-Holland volgen of de bordjes van de Brederoderoute.

Brederoderoute (8,04 km) start en finish bij station Santpoort-Zuid, Van Dalenlaan, Santpoort. Honden aangelijnd toegestaan.

Vanaf het station start je bij paaltje 19 en gaat vervolgens naar 18-15-14-88-89-17-16-70-18-19. U kunt ook de bordjes Brederoderoute volgen.

Vanaf de website van **www.stichtingsantpoort.nl** kan je een pdf uitprinten, waar alle panden en bezienswaardigheden die je onderweg tegenkomt uitvoerig worden beschreven.

Horeca: Klein Centraal op station Santpoort-Zuid, Restaurant Boschbeek, diverse gelegenheden in Santpoort , Manege Kennemergaarde en bij brasserie Duin en Kruidberg.

www.wandelnetworknoordholland.nl